

9. Hochamt zu Pfingsten
 10. Eucharistiefeier an Pfingsten
 11. Messfeier mit Instrumental- und Gesangsteilen aus einem größeren kirchenmusikalischen Werk
 12. Eucharistiefeier zur Kirchweih
 13. Caritas-Opfersonntag
 14. Orgelmesse
 15. Festliches Hochamt
 16. Feier einer Kindertaufe
 17. Wortgottesdienst für besondere Festtage
 18. Vesper bei der Erbe-Tagung
- Goller: Papst Paul VI. und die Kirchenmusik

Heft 5 September/Oktober 1980

- Bäumker W.: Das Katholische Kirchenlied
 Lickleder C.: F. X. Witt — ein Gegner des kirchlichen Volksgesangs?
 Kraus E.: Orgelbegleitung zum Kirchenlied
 Dorf Müller J.: Impulse von Perotin bis Messiaen

Heft 6 Dezember 1980/Januar 1981

- Borchert W.: Vom Betsaal zur Musikgattung
 Massenkeil G.: Zur Geschichte des Oratoriums
 Steinschulte G.: Sacro Pop-Musical und Pop-Oratorium

SINGENDE KIRCHE

XXVIII/1 1980/81

- Dreo H.: Internationaler Kongress für Kirchenmusik in Bonn
 Koder-Bickl E.: Wie wir den Advent feiern
 Trummer J.: Kirchenmusik in der Steiermark
 Dopf H.: Gottesdienstübertragungen im Rundfunk

XXVIII/2 1980/81

- Hannoncourt P.: Überlegungen zu den »Mundartmes- sen«
 Finger K.: »Aus dem Mund der Kinder schaffst du dir Lob«
 Kronsteiner H.: Auf dem Weg zu einem »Gotteslob 2000?«
 Engels S.: Die Gestaltung der Gemeindevesper

BOLLETTINO CECILIANO

6—7 Giugno Luglio 1980

- Zaccaria S.: I 22 Congressi nazionali di Musica Sacra
 Vieri M.: Casimiri, apostolo ceciliano

10—11 Ottobre—Nov. 1980

XXIII Congresso nazionale di Musica Sacra

- Važniji članci:
 Migliavacca L.: La musica nella costruzione cristiana dell'uomo
 Noe V.: Il culto a S. Cecilia
 Caglio E. M.: Un centenario per la Chiesa

12 Dicembre 1980

- Donosi kratke izvještaje kao odjeke kongresa za crkvenu glazbu i kratke prikaze drugih kongresa u Italiji.

SV. CECILIJA LI (1981—I)

Lovro Županović: STOLJEĆA HRVATSKE GLAZBE, Školska knjiga, Zagreb, 1980.

S velikom smo radošću prije pet-šest godina primili Andreisovu *Povijest hrvatske glazbe* na engleskom i hrvatskom jeziku (o tome sam opširno pisao); istom radošću pristupamo i ovoj novoj povijesti hrvatske glazbe što je izašla sredinom prošle godine u Zagrebu a njezin autor, dr. Lovro Županović, naslovio ju je *Stoljeća hrvatske glazbe*. Tko se kod nas imalo bavi glazbom čuo je i za Andreisa i za Županovića. Obojica su iz Južne Hrvatske (Split — Šibenik) s dobnom razlikom od dvadesetak godina; obojica su najprije bili studenti filozofskog fakulteta (slavistika, romanistika), dok im je glazba došla u prvi plan tek kasnije. Unutar glazbenih disciplina prevladala je u njihovu zanimanju povijest glazbe i muzikologija, navlastito nacionalna; na tim područjima dali su mnogo i još uvijek mnogo rade.

Andreisova *Povijest hrvatske glazbe* i Županoviće-va *Stoljeća hrvatske glazbe* međusobno se nadopunjuju a nikako isključuju. Ova druga, iako je također povijest hrvatske glazbe, dobro je što u naslovu ne nosi riječ *povijest*; naime, nema u njoj one proporcionalnosti koju jedna povijest bilo kojeg područja ljudske djelatnosti treba dati osobama, pokretima i djelima, već prema tome čiji je koliki doprinos ili važnost za dotično područje. Ova povijest djeluje kao zbroj specijaliziranih studija, upravo manjih monografija, logički povezanih, i njima pridodanih nekoliko vrlo sumarnih pregleda. Sam autor naglašava u *Predgovoru* da je karakteristika ove knjige u posebnosti pristupa cjelokupnoj građi, a način njezina iznošenja da je dosad nesusretan u domaćoj glazbenoj historiografiji. Držim da je to ta novost. Čitajući knjigu, osobito njezine bilješke, možemo se uvjeriti koliko je ona bogata novim podacima — većim i manjim — do kojih je došao svojim neumornim traganjem sam autor. Vjerujemo da su mnogi detalji do kojih je došao Županović već toliko postali sastavni dio naše historiografije da se smatraju redovitima tako da i ne treba posebno spominjati tko je do njih došao. Od objavljivanja Andreisove *Povijesti* 1974. do pojave Županovićeve po sebi nije veliko razdoblje, ali ako se uzme u obzir da je u posljednjih sedam-osam godina mnogo učinjeno na rasvjetljavanju razdoblja naročito od 16. do 19. stoljeća onda je dobro da je došla ova Županoviće-va povijest.

Rezultate svojih istraživanja on je već objavljivao, no jedan manji dio posjeduje, kaže, u rukopisu. Sve mu je to poslužilo kao okosnica ove knjige, osobito u dijelu gdje govori o J. Skjavetiću, V. Jeliću i A. Ivančiću. Na kompoziciju knjige i možda na više detalja sigurno su utjecala i dva odlična recenzenta: dr. Hubert Pettan i dr. Ivan Supićić. Njihovim izborom izdavač *Školska knjiga* počastila je samog autora a nama ulila još veće povjerenje u ono što i kako je napisano. I inače, *Školska knjiga* izdavajući u odličnoj opremi, upravo luksuznoj, ovu Županoviće-vu knjigu uz svoj tridesetogodišnji jubilej ispunila je donekle svoj dug prema glazbi, i hrvatskoj glazbi posebno, budući da nema baš mnogo prilike na tom području iskazati se nakon što je u programima reformiranog školstva glazba prošla tako jadno, kao kakvo pastorče; ali to je problem za sebe na koji se (koliko je meni poznato) nitko nije temeljito, kritički i otvoreno osvrnuo. Onako usput rečeno, da su, u ovom prikazu spomenuta četvorica, Andreis, Županović, Pettan i Supićić, da ne spominjemo »jače« skladataelje i reproduktivce, reagirali, možda bi ih i poslušali oni koji odlučuju.

Knjigu pisac posvećuje uspomeni svojih roditelja Perke i Josipa. Puno je toga on do sada napisao i objavio, ali tek ovo svoje djelo izrijeckom posvećuje najdražima, što nam opet govori koliko on sam do

ove svoje knjige drži. Smatra je, vjerujemo, sintezom svoga dosadašnjeg rada na području glazbe (glazbene historiografije i muzikologije).

350 stranica ne gustog ali ni rijetkog tiskanog teksta s mnogo fotografija i faksimila, ali šteta bez ijednog notnog primjera, pisac je podijelio u pet poglavlja donoseći nakon svakog upotrijebljenu literaturu; nadodajmo tome još kratak *Predgovor* i *Uvod* na početku te *Zaključak*, *O piscu knjige* i *Kazalo imena* na koncu. Tih pet poglavlja naslovljena su ovako: 1. *Stoljeća srednjeg vijeka (peto — petnaesto)*, 2. *Stoljeće visoke (kasne) renesanse (šesnaesto)*, 3. *Stoljeće glazbenog baroka (rokokoja i klasike) (sedamnaesto — osamnaesto)*, 4. *Stoljeće glazbenog romantizma (devetnaesto)*, 5. *Stoljeće glazbenih traženja i previranja (dvadeseto)*. Četvrto poglavlje razdijeljeno je na dva dijela: *Razdoblje Vatroslava Lisinskog* i *Razdoblje I. Zajca* i *Fr. Ks. Kuhača*, a peto poglavlje na *Razdoblje novonacionalnoga glazbenog smjera* i *Razdoblje otvaranja prema modernom glazbenom izrazu*. Ako bismo sada pratili izlaganje u knjizi trebali bismo se na više mjesta malo zaustaviti jer nam se izneseno čini novim ili neobičnim bilo da se radi o tvrdnjama ili negacijama.

Evo nekoliko takvih detalja s prvih stranica: istraživanje odakle našem čovjeku smisao za glazbu odvele bi nas do bizantinskog kroničara iz 7. stoljeća Teofilakta Simokatija, (zašto ne i u Iran?); najraniji sačuvani stvarni dokazi o stanju glazbene kulture u našim krajevima datiraju iz 11. stoljeća; među pohranjenim predmetima samostanske riznice bila su i dva himnara očito s notama (možda neumama); razvitak lokalnih obreda i uz to pojava lokalnih obrednika doći će kasnije nego se u knjizi smještaju; St. Gallen koji se u povijesti crkvene glazbe često spominje nalazi se u današnjoj Švicarskoj; iz 11. i 12. st. i nema baš tako mnogo rukopisnih kodeksa da ih se nebi moglo sve nabrojiti, a ne samo *neke*; nebi bilo *suviše* zadržati se, pa makar i kratko, na onima s neumama, npr. iz samostana sv. Frane u Zadru; kad se spominju ti kodeksi, je li je potrebno baš uvijek prevoditi riječ *iluminiranje*?; što se tiče tvrdnje pok. Grgića da su neki notni zapisi izvorno (melodijski) nastali na našem tlu čini nam se smionom; ako autore napjeva mi danas ne znamo nije ništa čudno, budući da ih redovito ni suvremenici nisu znali, (*moda* potpisivanja nastala je relativno kasno i sporo se širila); *Zadarske Laude* radije bih proveo s »pohvale« (kako je u katoličkoj liturgiji kod nas uobičajeno) nego aklamacije, kad je ta riječ isto tako strana kao i ona koju prevodimo; da bi se melodijska linija glagoljaškog pjevanja temeljila najčešće na silabičnosti, to je možda točno, ali tek tu i tamo; i inače, glagoljaškom pjevanju, s obzirom na ulogu koju je imalo i što nam se od njega sačuvalo, ja bih posvetio koji redak više. Itd. . .

O novijoj glazbi, osobito ovoga našeg dvadesetog stoljeća, prikaz je odviše sumaran. Zaslužili bi pojedini naši glazbeni djelatnici u usporedbi, npr. sa Skjavićem ili Ivančićem i više od običnog spomena ili jednoga retka.

Za vrijeme drugog svjetskog rata u Zagrebu se je, i drugdje po Hrvatskoj, uz mnoštvo poteškoća svake vrste odvijao bujan glazbeni život. Nije to vrijeme neki »bezračan prostor«. Paralelno s time odvijao se je i onaj glazbeni život kome je u knjizi posvećeno relativno mnogo prostora i koji je prikazan s mnogo simpatije.

Govoreći o suvremenoj hrvatskoj glazbi, kao i inače o kulturi, ili o bilo čemu, treba voditi računa da se barem trećina hrvatskog naroda nalazi izvan Domovine i da taj dio naroda razvija svoj kulturni život u specifičnim prilikama ostajući vezan na »stari kraj« i da je u novim sredinama postigao često rezultate dostojne spomena pa i ovako sumarnom pregledu. Oni se ne odriču Domovine, zašto da se ona njih odreče?

Završimo ovaj kratak prikaz onom narodnom: dobar konj ima sto mana, a loš samo jednu — ne valja. Ni govora da bi ova knjiga imala *sto mana*. Naprotiv! Ona je velika kvantitativna i kvalitativna novost u našoj historiografiji. Napisao ju je neumornik, erudit, i zaljubljenik, lijepim stilom i najčišćim hrvatskim jezikom. Knjiga se uistinu sadržajem, stilom i opremom sama nameće ne samo profesionalnim glazbenicima svih profila nego i mnogo široj publici.

Petar Zdravko BLAJIĆ

ARTI MUSICES, Hrvatski muzikološki zbornik, 10/1 i 10/2, Zagreb, 1979.

Već se je ustalilo da zbornik izlazi dva puta godišnje i da oba broja iziđu gotovo u isto vrijeme.

Prvi broj iz 1979. ima četiri priloga-rasprave i dva u rubrici Suprotstavljanja, a drugi broj dvije rasprave, dva izvještaja i tri prikaza knjiga.

U prvom broju u prvom prilogu Koraljka Kos piše o *Hrvatskoj glazbenoj kulturi u razdoblju renesanse*. Cilj je njezina prikaza, kako sama kaže, da sabere rezultate dosadašnjih istraživanja hrvatske glazbene kulture u razdoblju renesanse, da poveže na nov način niz već poznatih podataka i činjenica i da ih stavi u nove međusobne odnose. Odmah će se postaviti pitanje: što iz tog perioda, a i inače, ulazi u hrvatsku glazbenu kulturu, npr. da li ulaze djela naših ljudi koji su stvarali izvan domovine ili stranaca koji su kod nas radili, itd., i drugo pitanje, što je to zapravo renesansa, kako je vremenski i možda prostorno ograničiti? Nakon govora o tim odrednicama prijeći će na kratak pregled dosadašnjih istraživanja te će biti govora o izvorima. Autorica ih grupira u četiri točke govoreći o svakoj pojedinačno:

a) vokalno jednoglasje (liturgijska, paraliturgijska i narodna glazba), b) vokalno jednoglasje uz pratnju instrumenata, c) vokalno višeglasje i d) instrumentalna glazba. Kako je to danas redovito, ni ovdje nisu nerazmotreni sociološki okviri u kojima su glazbenici djelovali i djela nastala, te stilske značajke koje izviru iz sačuvane baštine. U zaključku ona upozorava na organsku povezanost glazbenog idioma s cjelinom kulturnog zbiljanja, na kontinuitet i pučku podlogu kulture, o potrebi korekture u periodizaciji naše ranije glazbe te o gustoci jedne u svim životnim manifestacijama prisutne i relevantne glazbene prakse. Nije dosta samo konstatirati stanje i obraditi ga, treba ga učiniti i danas živim izvodeći ga na koncertima i snimajući ga na pločama i vrpčama. Na koncu rasprave priložena je vrlo opširna bibliografija. Svakako će novije povijesti naše glazbe trebati voditi računa o rečenomu u ovoj raspravi.

Reklo bi se da je o Zajcu gotovo sve rečeno u tolikim radovima o njemu i njegovim djelima. Zdravko Blažeković pokušao ga je osvjetliti i s jedne druge strane u prilogu *Ivan Zajc u ogledalu svoje korespondencije*. Zajc je imao veliki broj poznanstava u domovini i u svijetu. Ta poznanstva su nastala na temelju odgovornih položaja koje je zauzimao i na temelju njegova bogatog stvaralačkog opusa. Zajčeva je ostavština danas pohranjena u Nacionalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu. Sačuvano je relativno mnogo pisama koja je on pisao i koja je primao. I prije ovoga Blažekovićeve rada korištena je, ali samo djelomično, ta korespondencija. Podaci iz pisama upotpunjuju i temeljitije osvjetljavaju Zajčev život, osobito okolnosti iz kojih ili u kojima su nastala neka njegova djela. Sačuvana zbirka sadrži 129 njegovih pisama, 220 pisama drugih osoba i 19 pisama koja su druge osobe uputile drugima ali se tiču Zajca. Zanimljivo je da su sačuvani i koncepti nekih njegovih pisama i pisma koja je on napisao ali ih nikad nije poslao. Blažeković donosi nakon svojih napomena sadržaj, ili u cjelini ili u djelovima, mnogih Zajčevih pisama. I ovdje moramo ponoviti ono što smo kazali za prvi prilog, da će, naime, budući Zajčevi biografi